

75 par

zadostuje,
da vam
tako do-
stavimo
poskusne
številke.
Pišite še
danes →

Mesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Vprašanje slovenskih premogovnikov
Otvoritev planinske ceste Radeče—
Litija
Pred ureditvijo kmetijske zaščite
Gospodarsko-socialne razmere na
Balkanu
Plavalno prvenstvo v Mariboru

Št. 101

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v soboto, dne 10. avgusta 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Vprašanje slovenskih premogovnikov

Za šibkost naše notranje politike ni nič bolj značilno, kakor to, da so nekatera vprašanja kar neprestano na dnevnem redu, a da ostajajo kljub temu nerešena, kakor so bila prvi dan, ko so se pojavila. Med temi vprašanji je na prvem mestu vprašanje slovenskih premogovnikov.

Najprej je po pravici razburjal slovensko javnost način, kakor se je izvršila nacionalizacija teh premogovnikov. Leta in leta se je vlekla debata po slovenskih listih o tej nacionalizaciji, dokler ni neresena zaspala. Kasneje so prišle na vrsto redukcije plač delavstva v premogovnih revirjih in v zvezi z njimi železniške dobave slovenskih premogovnikov.

Leto za letom se je ponavljalo, da je nakrat alarmirala vse premogovne revirje in vsa javnost vest, da bodo državne železnice znatno reducirale cene premoga, obenem pa tudi znižale dobave iz slovenskih premogovnikov. Proizvodnja slovenskih premogovnikov pa je v prvi vrsti odvisna od železniških dobav in če padejo te, se zmanjša vse delo v revirjih in beda rudarskega prebivalstva se še poveča. Z brezštevilnimi intervencijami in s pritiskom vse javnosti se je sicer skoraj vsako leto posrečilo, da redukcije vendar niso bile tako hude, toda do pravega življenja v premogovnih revirjih ni prišlo več in beda je ostala v revirjih stalni gost.

Tako je prišlo polagoma do tega, da morajo biti trboveljski rudarji veseli, če opravijo vsaj 12 do 14 šilhtov na mesec in če zaslužijo vsaj slabo polovico onega slabega zaslužka kot nekdanj. Sedaj naj pade še ta njih bedno majhni zaslužek, ker zopet je alarmirala slovensko javnost vest, da bodo železnice dobave iz nekaterih slovenskih premogovnikov popolnoma ustavile, iz drugih pa znatno omejile. Ta namera se utemeljuje s tem, da bodo državne železnice jemale odslej premog predvsem iz državnih premogovnikov. Znižanje dobav iz zasebnih premogovnikov naj bi torej bila nekak dokaz boljše ga gospodarjenja.

Žalibog pa je ta dokaz silno šepav in ne drži niti najmanj. Kajti državne železnice so sicer v resnici znižale dobave iz slovenskih zasebnih premogovnikov, ne pa tudi iz drugih. Posledica tega bi bila, da bi delo v premogovniku tik železniške postaje v Kočevju počivalo, dočim bi se dovažal kvaliteten celo slabši premog za kočevsko postajo na stotine kilometrov daleč, kakor ugotavlja apel kočevske občine. Baš nasprotno je torej res, ko pa boljše gospodarstvo!

Znižanje železniških dobav slovenskim premogovnikom pa pomeni tudi socialno zlo, ki ga država nikdar ne bi smela povzročiti. Naloga države je, da posega v narodno gospodarstvo samo na ta način, da pomaga ljudstvu. Čisto napačno s državnega stališča pa je, če naj bi se povečal obrat v državnih premogovnikih zato, da postaja drugod na tisoče rudarjev brez posla, da morajo večji obrat v enem kraju plačevati ljudje drugod z gladom in bedo. Če morejo sedanji premogovniki v polni meri kriti vse potrebščine železnice in če morejo nuditi celo konkurenčne cene, potem pač ni razloga, da bi se zapravljali državni denar za investicije v drugih premogovnikih in da bi se ustvarjala hiperprodukcija, ki prinaša na vse strani le gospodarsko škodo. Tako početje je naravnost šolski primer napačnega in slabega gospodarjenja. Zato se mora tudi prepričati!

Pri tej priliki pa je treba naglasiti še nekaj. Kakor smo že omenili, se te reduk-

Na poletu v Afriko je strmoglavilo italijansko letalo

7 oseb ubitih, med njimi ital. minister za javna dela Razza

RIM, 9. avgusta. w. Včeraj je kakih 20 kilometrov južno od Kaira blizu Heliopolisa v Egiptu strmoglavilo italijansko letalo, ki ga je pilotiral major Rafael Boetani. Verjetno je, da je do nesreče prišlo zaradi defekta v motorju, ki je povzročil, da se letalo z manevriranjem ni moglo varno spustiti na tla. V letalu je bilo 7 oseb, med njimi tudi italijanski minister za javna dela Alojzij Razza, nadalje znani italijanski afriški raziskovalec Raymond Franchetti, osebni tajnik ministra Razze doktor Minasi in štiri moške posadke. Letalo se je dvignilo predvčeršnjim z letališča v Kairu ob 5. uri zjutraj in je že doseglo kraj Bassauah. Potem pa ni bilo o njem nobenih vesti več. Dve italijanski letali sta se takoj podali v smeri leta pogrešanega le-

tala in sta končno odkrila ostanke letala in oseb.

O veliki katastrofi je uradna Agencija Stefani objavila naslednji komunikat:

»6. t. m. je odletelo iz Rima letalo »S. 81«, namenjeno za civilne potrebe v Vzhodno Afriko. Na letalu so bili minister Razza, njegov osebni tajnik dr. Minasi ter baron Franchetti. Letalo sta vodila major Boetani in podporočnik Lavaggi. Na krovu sta bila še motorist narednik Pirolo in telegrafist Viotti. Letalo, ki je imelo za seboj že 20.000 km leta in je poprej opravilo krožno pot Rim—Asmara—Rim, je v redu dovršilo prvo etapo in prispelo v Kairo popoldne 6. t. m. Naslednjega dne zjutraj ob 5.20 se je letalo spet dvignilo v naj-

boljših atmosferskih prilikah v smeri proti Asmari. Ob 5.35 je bil telegrafist še v zvezi z rimskim letališčem Monte Celio in z Asmaro ter je poslal naslednji telegram: »št. 1. Odpotovali iz Kaira ob 5.20 v smeri proti Massau, stop. Na krovu vse v redu, stop.« To dokazuje, da je bilo tedaj še vse v redu. Potem pa ni bilo nobenega poročila več. Na takojšnjo zahtevo italijanskih oblasti so bila podvzeta skrbna raziskavanja s pomočjo civilnih egiptskih in vojaških angleških letal. Včeraj popoldne pa so našli ostanke letala na črti Kairo—Asmara približno 15 milj od Kaira. Posadka in potniki so mrtvi. General Pellegrini je s tehniki aeronautičnega genija odletel v smeri proti Kairu radi preiskave.«

Laval o smernicah svoje vlade

Vlada je pripravila 70 novih gospodarskih uredb

Pariz, 9. avgusta. Havas poroča: Ministrski predsednik Laval je sprejel zastopnike tiska in jim kratko pojasnil glavne točke dosedanjega dela vlade. Naglasil je, da je ena izmed glavnih nalog kabineta borba proti nezaposlenosti. V kratkem se bodo pričela graditi javna dela, za katera je določen kredit skoro ene milijarde frankov. Vlada bo ustanovila centralni odbor za borbo proti nezaposlenosti, ki bo imel nalogo pripraviti nove predloge in sploh proučevati odredbe, ki se morajo izdati v svrhu ublaženja nezaposlenosti. Vlada si prizadeva zaščiti prihranke francoskih državljanov in sploh denarne vloge pri bankah in hranilnicah. Cela vrsta novih uredb vsebuje preventivna do- ločila proti raznim kaznivim mahinacijam na finančnem polju. Postrile in izpopolnile se bodo tudi kazenske sankcije za take primere.

V področju zunanje trgovine hoče vla-

da podpirati izvoz. V to svrhu bo povečala neke uvozne kontingente, nekatere pa popolnoma ukinila. S tem bo mogoče pri prizadetih državah izposlovati koncepcije za večji izvoz francoskega blaga. Tri važne uredbe so bile izdane, da se regulira razvoj trgovine na tržišču in zboljšajo razmere posameznih trgovinskih panog. Odredilo se je 10% znižanje zakupnine za agrarna posestva.

Se pred koncem t. m. bo vlada pričela urejevati upravno službo, da se dosežejo čim večji prihranki. Ukinila se bodo službena mesta, ki niso neobhodno potrebna.

70 novih uredb

Pariz, 9. avgusta. r. Snoči se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala preko dve uri. Včeraj je predsednik republike Lebrun podpisal preko 70 novih zakonskih odredb, od katerih bo 40 že danes objavljeno v službenem listu.

Izgredi se med tem množe

Mrtvi in ranjeni v Toulonu

Pariz, 9. avgusta. r. Iz Toulona poročajo, da so se snoči tam pripetili novi delavski neredi. Opolnoči je policijska uprava izdala komunikat, v katerem pravi, da sta bili pri spopadih ubiti dve osebi, 50 ljudi, med njimi 20 policijskih stražnikov in mornarjev, je bilo ranjenih. Nekj policijski stražnik je dobil zelo resne poškodbe in se bori s smrtjo.

»Po nepotrjenih vesteh je bilo do davi v Toulonu ubitih pet ljudi, 100 ljudi pa več ali manj ranjeno.

Neredi so se pričeli snoči okrog 21. ure. Na nekem trgu so stavkujoči delavci improvizirali zborovanje. Policija je pozvala vse prisotne, naj se razidejo. Zborovalci pa so pričeli policijske organe napadati in je padlo tudi več strelcev. Na policijo so streljali tudi z bližnjih hiš. Tedaj je policija segla po orožju. Nastala je ogorčena

borba, v kateri bi bili policijski organi skoro premagani, da jim ni prišel na pomoč oddelek mobilne garde. Nazadnje so poslali proti demonstrantom še bataljon vojaštva, ki je nastopil z vso odločnostjo. Tedaj so se morali delavci umakniti. Zbežali so po hišah.

Izgredi v Oramu

Pariz, 9. avgusta. r. V Oramu so nastali včeraj popoldne večji komunistični izgre-di. Člani »Levičarskega združenja« so demonstrirali po mestu in prepevali internacionalo. Ko je nastopila policija, so se ji komunisti postavili v bran. Borba je trajala tričetrt ure. Končno so se demonstranti umaknili. Ranjenih je bilo več policijskih organov. Med demonstranti je bilo le nekaj ljudi lahko poškodovanih.

cije premogovnih dobav železnicam ponavljajo leto za letom. To pomeni, da so na delu neke skrivne sile, ki morajo biti tudi gmo tno interesirane na tem, da se izpremeni ključ, po katerem se razdeljuje železniške nabave premoga. Prepričani smo, da ne bo preje miru, dokler se prav brezobzirno ne posveti v to ozadje

in doženejo oni, ki zaradi svojih interesov vsako leto razburjajo slovensko javnost in škodujejo državnim misli. Treba je vso to zadevo razčistiti do dna in potem bo šele razvidno, kako brez vsake utemeljitve in le državi na škodo je zniževanje količine premoga, ki ga naj dobavijo železnice v premogovnikih Slovenije.

Aretirali so osem voditeljev demonstracije.

Tudi v Lorientu

Pariz, 9. avgusta. AA. Iz Lorienta poročajo, da je snoči dva tisoč delavcev v tamkajšnjem arzenalu protestiralo proti zakonskim uredbam vlade. Na zborovanju so govorili voditelji socialističnih in komunističnih delavskih organizacij. Po shodu se je razvil sprevod, ki je odkorakal pred prefekturo, kjer je delavska delegacija oddala pismeno protestno spomenico.

Spor med Poljsko in Gdanskim likvidiran

Dosežen je bil sporazum, po katerem se ukinjajo vse carinske uredbe

GDANSK, 9. avgusta. w. Kakor znano je poljski zunanji minister Beck odpotoval v Helsinkje. Med potjo se je včeraj ustavil v Gdanku in se sestal s predsednikom gdanskega senata Greiserjem. Razgovor je trajal dobro uro in se je razvil v zelo prijateljskem duhu. Kakor znano, so se vršila poslednje dni pogajanja med Gdanskim in Poljsko za likvidacijo njunega carinskega spora. Popoldne je bil podpisan sporazum, po katerem se ukinejo vse carinske odredbe obeh držav, ki so bile izdane v poslednjem času.

Splošna mobilizacija v Abesiniji 12. septembra t. l.

RIM, 9. avgusta. w. Današnji »Giornale d'Italia«, ki prinaša dolgo poročilo s podrobnostmi o vojaških pripravah Abesinije, piše med drugim, da je abesinski cesar 26. julija izdal tajni ukaz o splošni mobilizaciji, ki se ima izvršiti 12. septembra t. l. Tega dne se bodo morali vsi zdravi moški prijaviti abesinski vojski.

Konferenca vesil 16. t. m.

PARIZ, 9. avgusta. r. Uradno potrjujejo, da se bo konferenca (reh vesil, ki bo razpravljala o italijansko-abesinskem sporu, sestala 16. t. m. v Praizu.

Ligaško moštvo BSK porazilo Vienno

BSK: Vienna 4:0 (1:0)

BEOGRAD, 9. avgusta. b. Snoči se je pod reflektorji odigrala nogometna tekma med dunajskim SK Vienna in BSK-om. Končala se je z rezultatom 4:0, prvi polčas 1:0 za BSK. Gole so zabili Nikolić, Božović, Marjanović in Glišević.

Vremenska napoved

Novi Sad: Jasno vreme po vsej kraljevini, oblačnost se bo povečala. Na severozapadnem delu kraljevine bo mogoče deževalo, toda le mestoma. Možne so kratke nevihte. Temperatura se bo zvišala.

Dunaj: Danes močno oblačno, v nedeljo je pričakovati zopet lepega vremena.

Politični utrinki

»Obzor« zavrača »Slovenčeve« informacije.

Pod naslovom »Komunisti med pristaši dr. Mačka« je objavil »Slovenec« vest, da gleda dr. Maček s strahom v bodočnost, ker je njegova stranka posvećala pažnjo samo političnim vprašanjem, ne pa tudi gospodarskim in socialnim. Posledica tega je bila, da so se v vrste njegove stranke vmešali razni destruktivni elementi, ki ne izbirajo sredstev za dosego svojega cilja. Ti skrajni levičarski elementi se skrivajo pod plaščem skrajnega hrvaškega nacionalizma in oni so razvili pri zadnjih volitvah znani teror od spodaj. Doktor Maček se zato obdaja le z ljudmi, v katere ima absolutno zaupanje, da bi mogel z njimi paralizirati destruktivno delo teh levičarskih elementov. Na to vest »Slovenca« odgovarja »Obzor« takole: Ta vest »Slovenca« je neutemeljena in tendenciozna, tem bolj, ker jo objavlja »Slovenec« pod naslovom »Komunisti med pristaši dr. Mačka«. Preseneča nas, da se »Slovenec« poslužuje takšnih metod ter se sedaj poziva celo na obrekovanja pristašev bivšega režima g. Jevtića, da so izvajali za časa volitev pristaši dr. Mačka teror. Če misli »Slovenec« s takšnimi intrigami in podtakitvami braniti ustanovitev radikalne zajednice, je to njegova stvar, računati pa mora s tem, da bo videla hrvatska javnost v tem poskus, da se hrvatski »Jkleveta kot komunistični, kar ni dosedaj storilo niti beograjsko »Vreme«.

Licitacija proge št. Janž-Sevnica.

Novinarjem je izjavil prometni minister dr. Spaho o delih, ki jih opravlja, odnosno pripravlja prometno ministarstvo, naslednje: Trenutno se trasira proga Ustiprača-Foča. Razpisane so nadalje licitacije za gradnjo železnice Varaždin-Koprivnica in št. Janž-Sevnica ter Bileće-Nikšić. Na dnevnem redu je tudi zgraditev unske proge, vendar pa je ta proga šele v studiu proučavanja. Za vzdrževanje in popravilo prog, od katerih so mnoge v zelo slabem stanju, je zagotovljena vsota 300 milijonov Din. — O političnih vprašanjih se minister dr. Spaho ni izjavil, temveč samo dejal, da bo radikalna zajednica začela prirejati shode šele v jeseni.

Sestanek muslimanskih voditeljev.

V nedeljo dne 11. t. m. bo v Sarajevu sestanek vseh muslimanskih prvakov, na katerem bo poročal minister dr. Spaho o sedanjem političnem položaju ter o ustanovitvi radikalne zajednice. Na tem sestanku se bo odločilo, če pristopijo muslimani v to novo stranko. Tako bo že prihodnji teden situacija glede odnošajev muslimanov do radikalne zajednice popolnoma razčiščena.

SLS in radikalna zajednica.

Zagrebske »Novosti« obširno poročajo o pogajanjih glede novega programa radikalne zajednice ter o odnošajih SLS do nove stranke. Prepuščajoč »Novostim« za njene vesti vso odgovornost, podajamo kot kronisti glavno vsebino njihovih informacij.

Radikalni program izdelujejo zlasti gospodje Miša Trifunović in Krsta Miletić ter dr. Spaho in dr. Korošec. Novi program se zelo razlikuje od programa, ki ga je predložil glavni odbor radikalne stranke leta 1933. Samoupravam je v novem programu odmerjeno tako široko mesto, da bo mogel zadovoljiti vse plemenske in pokrajinske ambicije.

Nato poročajo »Novosti«, da je prišel v Beograd dr. Natlačen, ki zavzema v vrstah bivše SLS po nastopu vlade dr. Stojadinovića pomirljivo stališče, čeprav je bil še pred kratkim na isti liniji kot doktor Kulovec, za katerega pravijo »Novosti«, da je bil bližji skupinam, ki so kandidirale na listi dr. Mačka. Toda danes je tudi dr. Kulovec za sporazum v vrstah bivše SLS. V kratkem da bo sestanek vseh voditeljev bivše SLS in na tem sestanku se bo sklepalo o združitvi z radikalni in spahovci.

Dr. Natlačen je imel v Beogradu dva sestanka z dr. Korošcem ter mu poročal o sklepih intimne konference, ki je bila v Ljubljani dne 6. t. m. in katere so se udeležili vsi vidnejši voditelji bivše SLS. Na tej konferenci je bilo sklenjeno, da se zahteva razpis volitev v vse podeželske in tudi v vse mestne občine. Obširno je razpravljal dr. Natlačen z min. dr. Korošcem tudi o težkem stanju, ki je nastalo v slo-

Komunike seje ministrskega sveta

BEograd, 9. avgusta. b. Nocoj ob 18. uri se je pričela v predsedstvu vlade seja ministrskega sveta, kateri predseduje predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Na seji se obravnavajo resorna vprašanja.

BEograd, 9. avgusta. b. O današnji seji ministrskega sveta je bil izdan tale komunikat:

Na seji ministrskega sveta, ki je trajala od 18. do 21. ure, se je med ostalimi resornimi vprašanji razpravljalo na predlog ministra za javna dela tudi o razdelitvi kreditov 54 milijonov dinarjev iz fonda za javna dela, namenjenih za posamezne bano-vine. Največji del iz tega fonda bo porab-

ljen za ceste in regulacije rek, za zgradbo vodnjakov v krajih, ki trpe na pomanjkanju vode, melioracije in asanacije. Ta dela se bodo začela takoj.

Minister za pravosodje je poročal o načrtih zakonov, ki jih pripravlja v svojem resoru. Med njimi načrt zakona proti korupciji, o organizaciji rednih sodišč, o me-nicah in čekih, načrt trgovinskega zakona, načrt uredbe novega ministristva za pošte in telegraf.

Notranji minister dr. Korošec je sporočil, da pripravlja načrt zakona o bano-vinski samoupravi. Ta zakon bo v najkrajšem času izdelan.

Statut jug. radikalne zajednice gotov

BEograd, 9. avgusta. b. Danes od 11. do 13. je bila v kabinetu notranjega ministra dr. Antona Korošca konferenca. Prisotni so bili predsednik vlade dr. Stojadinović in ministri dr. Korošec, Gjura Janković, Šef-tića Behmen in Miloš Trifunović. Razpravljalo se je o dosedanjem delu na ustanavljanju Jugoslovanske radikalne zajednice.

Kakor smo po konferenci izvedeli se popolnoma potrjuje vest, da so vsa pripravljana dela za izdelavo strankinega statuta končana. Na naše vprašanje, kdaj bo nova stranka prijavljena oblastem, nismo dobili prav nobenega odgovora. Sodi pa se, da se to zgodi v najkrajšem času.

Zbornice TOI za kmetsko zaščito

BEograd, 9. avgusta. b. Danes dopoldne ob 10. se je pričela v Novem Sadu konferenca trgovsko-industrijskih zbornice za vso državo. To konferenco je sklical pred par dnevi trgovinski minister, ki je zahteval, da se zbornice izjavijo o tem, kakšno stališče zavzemajo v pogledu rešitve kmečkih dolgov. Na konferenco so prispele v Novi Sad zastopniki vseh zbornice v državi. Na današnji konferenci se je pretresalo o dveh vprašanjih. Prvič, kaj naj se zgodi 1. septembra, ko bo dospel prvi rok o plačilu kmetijskih dolgov z ozirom na

uredbo o kmetijski zaščiti, ki je bila sprejeta in objavljena 2. februarja t. l.; drugič pa se je razpravljalo tudi o tem, kako naj se to vprašanje definitivno reši in če se da to vprašanje reševati splošno ali posamič. Na konferenco je prislo veliko število brzojav in pisem glede ureditve tega vprašanja. Dopoldne se je pričelo več referatov, popoldne pa se je pričela generalna debata, v kateri so se oglašili zastopniki vseh zbornice, ki pa še niso prišli vsi do besede. Konferenca še ni zaključena in se bo nadaljevala jutri.

Gospodarski program Davidoviće-ve opozicionalne stranke

BEograd, 9. avgusta. b. Kako smo že poročali so izdelali demokratije okrog Ljubljane Davidovića program svoje bodoče opozicionalne stranke. Točen program glede političnih vprašanj smo že objavili. V ekonomskem pogledu pa obsega ta program naslednje: Kar se tiče narodnega gospodarstva stoji Davidovićeveci na stališču načrtnega gospodarstva. Kriza je privedla v vprašanje strukturo našega gospodarstva. Samo s premišljenim načrtom se more zagotoviti narodu delo in blagostanje. Na tem delu morajo delati kmetijske-gospodarske zbornice, ki jih je treba ustanoviti. Kmetijsko-gospodarske zbornice se zamišljajo s širokimi samoupravami in širokimi pooblastili. Morale bi posredovati pri urejanju cen kmetijskih proizvodov. Današnje delavsko zavarovanje ni na potrebni višini. Zato predvideva projekt velike izpremembe; predvideva se starostna renta za dobro brezposelnosti, ustanavljanje delavskih zbornice in delavskih sindikatov. Za osnovo ima program demokratski princip. V vodstvu za državno imovino se predvideva nemotena javna kontrola, zahtevajo se tudi nove osnovne šole po vseh krajih, koder jih še ni. Glede uradništva se naglašja, naj bodo uradniki stalni, mesta naj bodo sistematizirana in oddajajo naj se na temelju natečajev. Politična pripadnost uradnika ne sme vplivati na njegovo napredovanje in stalnost.

venskih premogovnih revirjih zaradi zmanjšanja železniških dobav. Na konferenci se je odločno zahtevalo, da se te redukcije dobav železnicam prekličejo. To vprašanje je tako važno, da od njega zavisi tudi stališče bivše SLS do nove zajednice. Dr. Korošec je pokazal za vsa ta vprašanja polno razumevanje.

V kočevski debati

odgovarjamo hkratu »Jutru« in »Sloven-cu«, in sicer najprej z nekaterimi splošnimi ugotovitvami. Že od nekaj, in ne le v zadnjem času so se slovenske stranke v volivni borbi potegovala za glasove nemških Kočevjarjev in običaj je bil, da je dobila kočevski mandat tista stranka, ki je imela za sebe nemške Kočevjarje. Kakor je pač kazala konjunktura, tako so se obnašali tudi nemški Kočevjarji in zato ni mogla nobena stranka reči, kako bodo ti volili pri prihodnjih volitvah. Slovenska stranka, ki je pridobila za sebe nemške Kočevjarje, je bila seveda zadovoljna, ona pa, ki se ji to ni posrečilo, pa je bila prav tako divja in očitala drugi narodno izdajstvo, dokler se ji ni posrečilo, da je sama zagrešila isto narodno izdajstvo, če je bi-

Važno za uvoznike v Nemčijo

BEograd, 9. avgusta. AA. Na pristojnem mestu smo dobili tale sporočilo: Uvoz v Nemčijo je urejen s tako imenovanim novim načrtom, ki je stopil v veljavo 24. septembra lanskega leta. Po tem načrtu je za plačilo uvoženega blaga potrebno tako imenovano »devizno izkazilo«, za uvoz sam pa takšno izkazilo ni potrebno. V vrsti ukrepov, ki jih pripravlja nemška vlada, bo tudi odlok po katerem bo uvoz brez deviznega dovoljenja iz vseh držav za nekatere skupine blaga prepovedan. Ta prepoved se bo nanašala v prvi vrsti samo na nekatere industrijske izdelke. Da se bo ta prepoved izvedla za ekspedicijo blaga na carinarnah, bo treba predložiti devizno izkazilo, ali pa ustrezajoče dokaze.

Med ustrežajočimi dokazi bo med drugimi tudi dovoljenje za izplačilo preko računa inozemcev za notranja plačila ali pa dovoljenje za plačila preko zasebnega obračunskega posla ali za izvedbo kreditnega posla za sirovine in sprejemno potrdilo monopolskih uradov.

Stavke

v Newyorku in Philadelphii

NEWYORK, 9. avgusta. w. Iz protesta proti znižanju plač je danes stopilo v stavko 700 delavcev, zaposlenih pri javnih delih. Iz Philadelphie pa prihajajo poročila, da je tam stopilo v stavko delavstvo tamkajšnjega arzenala.

lo le mogoče. Zato pa moramo odrehati pristnost temu ogorčenju, ki se pojavlja sedaj po slovenskih listih, ker je iztrgal glasove nemških Kočevjarjev obema starima konkurentoma nekdo tretji. Le malo potrpljenja gospodje pri »Slovencu«. Konjunktura se bo morda zopet obrnila in tako se bo spreobrnilo tudi zaupanje nemških Kočevjarjev, da bo vse lepo v redu. Za »Jutro« je seveda stvar bolj nerodna, ker za JNS res ni nobenega upanja na konjunkturo. V tem smislu ima tudi »Jutro« prav, če še naprej zatrjuje, da nima s kočevskimi zadevami nobenega posla. Samo čudno je, kako to, da so dobivali gospodje okoli »Jutra« v odločilnih trenutkih, ko je šlo za napredno fronto pod njihovim vodstvom, podporo baš iz Kočevja? In v Kočevju, ne pa v Ribnici so bile nabite »Kundmachungen der JNP« in zato naj »Jutro« lepo molči! Sicer pa moremo »Jutru« postreči še z drugimi reminiscencami, če baš hoče, in te reminiscence segajo zelo daleč nazaj, še v one čase, ki so zaregistrirani v aktih Agro-Merkurja! To pa v priznanje za »Jutrovo« špecarstvo, ki je nov dokaz njegove nobilese!

Našička afera

V petek so v Osijeku zaslišali obtoženega Vladimirja Černija, ki je prevzemal prage in gradbeni les v Zavidovičih. Djurdjenovcu itd. Černi je sprejel na dan do 800 železniških pragov, včasih pa tudi do 2000. Glede obtožbe, da je pri sprejemanju pragov dobival nagrade, je Černi izjavil, da nagrade ni nikoli sprejel in da mu jo nihče ni kdaj ponudil. Ima 3000 Din mesečne plače, potnine pa je dobil po 120 Din na dan in mu ni bilo potreba sprejemati nagrad. Imel je opravka le z upravitelji obratov podjetja Našičke in nikoli ni prišel v stik s centralo Našičke v Zagrebu, ali s podružnico v Beogradu. Predsednik sodišča mu je nato pokazal potrdilo o likvidaciji nagrade za 1500 Din. Černi je odločno zanimal, da bi to nagrado sprejel.

Sodišče je nato zaslišalo obtoženega inženjerja Petra Čirića. Čirić je inženjer beograjske železniške direkcije. Zanika vsako krivdo. Neka priča je izjavila, da je dobival 50 par od vsakega prevzetega praga. Skupno je prejel kot predsednik komisije 8000 Din nagrade. Čirić je izjavil, da bi po njegovem mišljenju morali vsakega uradnika, ki bi sprejemal take nagrade, odsloviti in obsoditi na robijo.

Za jugoslovansko šahovsko prvenstvo

5. kolo

To kolo do prekinitve v petek popoldne ljubljanskim udeležencem ne obeta sreče. Ljubljancin Longer je moral kapitulirati še v predpoldnevu Herbatinu. Šiška proti Nikoliću ne stoji rožno in ima malo upanja na remis. Prav tako se nahaja Vidmar Ciril v škripcih proti Beriću. Tudi Preinfalk proti Br. Saviću ima kvečjemu samo upanje na remis. V partiji M. Vidmar ml. proti Gabrovšku pa je že skoro siguren favorit.

Danes v soboto, je prost dan. Predpoldne bodo odigrali vse višee partije iz prejšnjih kol. Zvečer ob pol 20, pa priredi turnirsko šahovsko vodstvo v turnirskem lokalu.

velik šahovski brzoturnir.

Na kar šahovske prijatelje opozarjamo. Na tem brzoturnirju nastopijo vsi udeleženci na nacionalnem turnirju poleg vseh onih, ki se bodo hoteli turnirja udeležiti in se bodo zanj prijavili. Prijava za brzoturnir znaša 10 Din za osebo.

Pri nadaljevanju v V. kolu popoldne prekinjenih partij, so bili zvečer doseženi še sledeči uspehi:

Borić je porazil Cirila Vidmarja, partije Marić-Sikošek, Preinfalk-Savić Branko pa sta končali remi. Gabrovšek je izgubil proti Milanu Vidmarju ml., Savić Radomir je igral neodločno z Matvejevim. Partije Licul-Šubarić in Jonke-inženjer Prek ter Nikolić-Šiška so bile prekinjene.

V tretjem kolu je bilo preuranjeno objavljeno, da je Longer kot črni v skoraj brezupni situaciji v partiji s Šorlijem. V resnici je bila partija prekinjena in se je danes nadaljevala ter se je Longerju z velikim naporom posrečilo iz partije izcimiti remi. V prekinjeni partiji iz 3. kola Savić Radomir-Vidmar Ciril je zmagal Vidmar. Prekinjena partija iz 4. kola Matvejev proti Herbatinu je končala neodločno.

Stanje po 5. kolu: 1. Šiška 4 (1); 2. Vidmar Milan 3 in pol (1); 3. Sikošek 3 (1); 4. Matvejev 3; 5. Gabrovšek, Preinfalk, Herbatin, Vidmar Ciril 2 in pol; 6. inž. Prek 2 (2); 7. Savić Radomir in Borić 2 (1). Sledita Marić in Longer z 2 točkama, nato Carev, Savić Branko z 1 in pol, potem Jonke, Šubarić in Šorli z 1 (2) ter Nikolić z 1 (1), Grenčarski pol (2), Licul 0 (1) in Hren 0.

Državno plavalno prvenstvo v Mariboru

Danes popoldne ob 14. uri se je pričelo na mariborskem otoku tekmovalje za državno prvenstvo v plavanju in v skokih seniorjev, juniorjev in juniork. Obenem se je pričelo tekmovalje za državno prvenstvo v valopoolu. Prvi dan tekmovalja je prisostvovalo teknam okrog 1000 ljudi, kar je za Maribor, kjer plavalni sport še ni zavzel velikega razmaha, prav lepo število. Tekmovalje je otvoril mestni načelnik g. dr. Lipold, ki je v svojem govoru pozdravil predstavnike raznih sportnih klubov in plavalne zveze.

V tekmovalju za državno prvenstvo v skokih se je takoj v začetku pokazalo, da mariborski Slovenci nimamo favoritov za prva mesta in so vsa prva mesta pripadla SK Iliriji iz Ljubljane.

Rezultati so ti-le: seniorji: 1. Branko Zihnerl (Il.) 114.40 točk, 2. Srečko Kordelić (Il.) 103.02, 3. Egon Strnad (Il.) 97.88, 4. Trost Maks (Il.) 75.24, 5. Bogomir Grile (KSU) odstopil.

juniirji: 1. Rojina (Il.) 46.98, 2. Selan (Il.) 46.20, 3. Pogačnik (Il.) 44.20, 4. Hibasić (KSU) 35.36, 5. Pribovšek (Il.) 33.36.

seniorke: 1. Ada Paumgartner (Il.) 62.40, 2. Vera Pretnar (Il.) 50.38.

juniork: 1. Dana Kržan (Il.) 40.40, 2. Vera Pretnar (Il.) 34.94.

Waterpoolo-tekmie

Danes sta se odigrali samo dve tekmi in so zmagali z velikimi razlikami favoriti. V prvem srečanju Jadran (Split) proti ZPK (Zagreb) 8:1 (4:1); Jadran je bil absolutno na boljšem nasproti ZPK. Sodič se g. Keanaršić iz Ljubljane. Kot druga sta se spoprijela Jug (Dubrovnik) in Ilirija (Ljubljana). Rezultat 6:0 (4:0). Tudi v tej tekmi so bili Dubrovčani mnogo boljši od Ilirije in niso imeli težkega stališča pri svoji zmagi. Sodič je g. Bedenk iz Zagreba.

Občni zbor mesarjev

Ljubljana, 9. avg.

V sredo popoldne so imeli Združeni mesarji in prekajevalci svoj redni letni občni zbor v Klemenčičevi restavraciji in Krekovem trgu. Občni zbor je vodil predsednik Združenja mesarski mojster Jakob Dimnik iz Deviče Marije v Polju. Poročal je nasplošno o razmerah med našimi mesarji. Občni zbor je z odobravanjem potrdil dosedanje delo odbora in sprejel poročilo uprave.

V Združenju je včlanjenih 89 mesarskih mojstrov, ki zaposlujejo 58 pomočnikov in 34 vajencev.

Razvila se je živahna debata, po kateri je občni zbor sprejel več resolucij. Tako so mesarji z velikim pritrditvijo sprejeli resolucijo, s katero so okoliški mesarji dali duška svojem odporu proti temu, da je dobil stiški samostan preko vseh tukajšnjih oblaststvenih odlokov dovolilo za mesno industrijo. Stiški samostan si je namreč uredil obratovalnico in izdelovalnico mesnih izdelkov vsake vrste na najmodernejši način. Obratovalnica je že začela poslovati in pokazala tudi lepe uspehe, zlasti pa je prišla v prid okoliškim kmetom, ki tako lahko vsaj nekaj zaslužijo, s prodajo svoje živine. Mesarski strokovnjaki so trdili, da stiški samostan ne zaposluje nobenega strokovnjaka, temveč šušmari. Srežki načelniki za okolico naj strože izvajajo uredbo, ki jo je izdal bau o domačem klanju živine in naj se k preiskavi pritegnejo tudi zastopniki mesarske obrti.

Zaradi strokovnih šol so sklenili, naj se uvede za mesarske vajence namesto risanja rajši pouk o mesarskem računovodstvu, o zdravstvenih predpisih in o poznavanju kladne živine. Ob zaključku zborovanja je predsednik povabil navzoče, naj se v čim večjem številu udeležijo mesarskega shoda, ki bo sklican letos v Zagrebu od 2. do 3. septembra.

Premiranje plemenskih konj v Ptuj

Konjerejsko društvo za Dravsko banovino je priredilo 7. t. m. na sejmišču v Ptuj premiranje plemenskih konjev. Predsednik društva g. Petovar je pozdravil vse zastopnike in vzpodbudil konjerejce in društvo k vztrajnemu delu, da bodo želi še večje uspehe.

Prigrajanih je bilo 46 kobil z žrebci, od katerih je bilo premiranih 25 za Din 3010, 20 žrebcev v starosti 3-4 leta, premiranih 11 z Din 1660, 14 dvoletnih žrebcev, premiranih 11 s premijo Din 1190, 20 enoletnih žrebcev, premiranih 9 z Din 1000 ter 10 mladih žrebcev, od katerih sta bila nagrajena samo 2 s premijo Din 450. Nagrajene živali bodo razstavljene tudi na obrtni kmetijski razstavi, ki bo v Ptuj v septembru.

Za kobilu z žrebcom je prejel prvo nagrado Letnik Franc, posestnik iz Ločica, drugo nagrado pa Prosinjak Janez iz Spulje. Za 3-4 letne žrebce je odnesel 1. nagrado Bombek Franc iz Dornave, drugo pa Potrč Franc iz Ločica. Za dvoletne žrebce je bil nagrajen s prvo nagrado Pihler Franc iz Tenovske vasi z drugo pa Čeh Franc iz Jančevcev, Pihler Janez iz Traovske vasi je prejel prvo, Petrovič Janez iz Pacinja pa drugo nagrado za enoletne žrebce. Za mlade žrebce pa je prejel prvo nagrado Rižnar Jože iz Gajevcev.

Na premiranje je bilo prigrajanih skupno 110 živali, od katerih je bilo nagrajenih 58 za znesek Din 7310. Za nagrade so prispevali ministrstvo za kmetijstvo, sreski kmetijski odbor ter občine ptujskega sresa, za kar se je g. predsednik zahvalil.

Iz Tuhinjske doline

V nedeljo 14. julija popoldne nas je posetil »Pevski zbor« iz Trzina. V prisrčnih besedah je pozdravil vse navzoče naš sreski šolski nadzornik gospod Arigler. Nato nam je pevski zbor odpel 19 lepih domačih pesmi. Nismo se mogli načuditi, kaj zmora vztrajnost in pridnost navadnega vaškega ljudstva, ako ima med seboj strokovnjaka, ki ne zanemara svojega naravnega talenta, temveč žrtvuje ves svoj prosti čas narodu na oltar. Iskreno čestitamo našemu bivšemu učitelju gospodu Šihelu kot pevovodji, da se je tako hitro izkazal za mojstra strokovnjaka. Prisrčno se zahvaljujemo trziškemu pevskemu zboru za ta obisk, ki nam bo ostal vedno v najlepšem spominu.

Radeče

Oglejte si veliko zalogo razstavljenih dobrih sokolskega srečolova v izložbenem oknu Trepečnikove hiše.

Preprečen samomor. Preteklo nedeljo popoldne si je hotela neka gospodična iz bližnje radeške okolice radi fantove nezvestobe vzeti življenje. Odpravila se je ob določeni uri na sestanek s fantom. Bila pa je zelo razočarana, ko je našla na dogovorjenem mestu svojega fanta z drugo ljubico. V razjarjenosti in jezi je vzkliknila: »Nič me ne bo več za nos vlekel« in razjarjena odšla v bližnji gozd z vrvo, s katero se je hotela obesiti. Sosedov sin, ki je prišel mimo, je mladi obupnik rešil življenje.

Prijatelji in somišljeniki!
Sklicujte se pri svojih nabavkah na oglase v našem listu!

Z Mariborskega tedna

Krasna razstava Mariborske tekstilne tvornice

(Foto Japelj)

Od 150.000 kongresistov jih je prenočevalo le 9.000

Tujski promet v našem mestu zelo, zelo naglo pada in sploh ne moremo več govoriti o njem, ker tujece prav za prav nikjer ni, čeprav smo brali v »Jutru«, da tujski promet Ljubljane rase.

Ze same številke mestnega statističnega urada, ki se jih poslužuje naš tujsko prometni svet in se jih je poslužil tudi optimistični poročevalec, nam dokazujejo, da smo skoraj brez tujskega prometa.

Taka optimistična poročila o tujskem prometu varajo javnost, ker po njih sodi, kako hotelirji bogate. Nimamo pa v mislih samo hotelirjev in gostilničarjev, temveč vse naše obrtnike in trgovce, saj iz naših listov taka poročila pridejo tudi v druga mesta in v druge liste, da tam mislijo, kako se vsa Slovenija topi v blagih plodov tujskega prometa. Tudi ta sodba gotovo ne učinkuje blagodejno na odmero dotacij za naše kraje. Kažejo na naš napredek, ki smo si ga ustvarili s svojimi žulji in s svojo pridnostjo ter podjetnostjo. Pri tem smo se pa vračunali, da je vsa ta lepota in krasota tako rekoč na kantu in že v drugih rokah.

Zato se ne smemo več bahati z našim bogastvom, ki je v resnici le pravo beraštvo in pomanjkanje. Niti sami ne verjamemo in ne vemo, kakšen revež je naš kmet in kako do dna je zato pretreseno vse naše gospodarstvo.

Za najbolj prebrisane in najbolj poučene poznavalce našega kmeta in sploh gospodarskih razmer smatramo naše gostilničarje in mesarje. Ob evharističnem kongresu so pa prav ti najzanesljivejši poznavalci s svojimi spekulacijami dokazali, da so stanje našega kmeta precejevali prav visoko. Tudi najbolj prefrigani mojstri so se vračunali pri svojih spekulacijah in so

imeli ogromne izgube, ker je naš kmet z večino berač.

Evharistični kongres je pomenil za Ljubljano višek tujskega prometa. Obetali smo si, da nam prinese milijone, sedaj so pa računi že gotovi in izkazujejo ogromno izgubo. Prav poučne so številke evharističnega kongresa glede tujskega prometa.

Celotni promet na železnici vse dni kongresa je znašal 147.000 oseb, od teh se je pa vozilo s polovično voznino nad 30.000 kongresistov. Odraslih se je pripeljalo v Ljubljano po železnici 50.000, peš jih je prišlo s periferije in okolice ter s kolesi, vozovi in avtomobili še 60.000. Dne 29. junija je bilo obhajanih 30.000 otrok, ki jih je po železnici prišlo v Ljubljano 11.000. Številke so torej ogromne, kakršnih Ljubljana še ni beležila nikoli. Sedaj pa poglejmo še tudi to, kar si je lahko ta množica privoščila. Najmanj, kar zahteva telo, je počitek. Od naštetih pičlih 150.000 ljudi je pa prenočevalo na slami na skupnih ležiščih v 30 poslopijih samo 7.867 oseb, po privatnih stanovanjih, zavodih in hotelih je bilo pa oddanih 941 ležišč. Torej od 150.000 ljudi je prenočevalo na postelji ali na slami samo 8.800 oseb, vsi drugi kongresisti so bili pa brez strehe in so prenočevali po cerkvah, po ulicah in parkih, če niso dobili dobrega znanca, ki bi jih zastoj sprejel pod streho.

Številke govore porazno in pretresljivo o bedi našega ljudstva. In ta obupni rezultat evharističnega kongresa velja in se predoča za višek našega tujskega prometa!

Drugič pa izpregovorimo o prometu po naših hotelih in o takih tujcih, ki prenočujejo tam ter z njimi računamo, da nam prinese denar.

Otvoritev planinske ceste Radeče-Litija

V nedeljo 11. t. m. bodo otvorili novo lepo, 6 metrov široko banovinsko cesto, ki bo vezala za zdaj Radeče s Šmartnom in Litijo.

Ze pred vojno je izdelovalo avstrijsko ministrstvo za javna dela načrte za veliko zasavsko cesto, ki bi tekla ob železnici. Vojna je seveda vse te načrte prekrizala. Po vojni pa so se ti načrti zopet začeli obnavljati po zaslugi bivšega cestnega načelnika g. L. Hostnika in inž. gospoda Pavlina iz Ljubljane. Gleda na strateški položaj pa so začeli graditi cesto po krasnih vrhovih lepega zasavja Sopot, Dola, Polšnika, do najlepše točke na Veliki Preski pri Markotu. Od tu se vije cesta po krasnih serpentinah v dolino Reke, kjer se zveže z ono, ki pelje na Sv. Križ in Vel. Loko na eni in na drugi strani vasi Cerovco. Malo Kostivnico in lepo Šmartinsko dolino ter nato Litijo. To je cesta, o kateri so bralci že čuli: Ljubljana-Litija-Radeče. Gre namreč preko Šmartna, od tu dalje bo peljala preko Janč, Trebeljevega, Besnice direktno v Ljubljano. Seveda bo pa ta del dograjen šele prihodnje leto.

Gradnja te ceste je trajala štiri leta, kjer je bilo zaposlenih vedno okoli 600 delavcev. Stalo pa je to delo okoli 12 milijonov Din. Da nista napela vse sile go-

spod narodni poslanec Milan Mravlje in šmartinski župan Struan Josip, bi cesta danes še ne bila zgrajena. Naj jima bo ob tej priliki izrečena zahvala.

Na otvoritev te krasne planinske ceste vabimo vse izletnike in občudovalce lepih dolenskih vrhov; posebno pa avtomobiliste iz Ljubljane, Celja in Zagreba, da si cesto ogledajo in preizkusijo in pri g. Markotu na Veliki Preski na otvoritveni veselici porajajo.

Ogenj v Račkem vrhu

Kapela pri Radencih, 8. avgusta.

V sredo proti jutru je v Račkem vrhu na zdaj še nepojasnjen način izbruhnil požar, katerega žrtev je postala tamošnja viničarija last željarja Gregorja Švedova iz Hraščja Moie. Švedov je Rus. Ostal je po vojni pri nas. V Hraščju si je kupil želarijo, pred nekaj leti pa še mal vinograd v Račkem vrhu z omenjeno viničarijo, ki je te noči do tal pogorela.

Kako je ogenj nastal sredi noči, ni jasno. Domneva se, da ga je povzročila zločinska roka, kar je v kratkem razdobju že drugi tak primer v teh krajih.

V viničariji sta v usodni noči spala viničar Koebeh in njegova žena. Hiša je bila že v plamenu, ki sta se prebudila. Utegnila sta odnesti le nekaj kosov obleke in drugega najpotrebnejšega. Vse drugo je ostalo v plamenih. Hiša je bila krita s slamo in naložena s senom.

15letnica društva Soča-Matica

Ta važna tisočlanska nacionalna organizacija praznuje v nedeljo 11. t. m. od 16. ure dalje na senčnatem vrtu Narodnega doma v Ljubljani petnajstletnico svojega obstanka.

Sočin delokrog oklepa narodno, kulturno, socialno in gospodarsko udruževanje vseh iskrenih Jugoslovancev naše svobodne zemlje in oživlja njih družabne stike z onimi, ki so se pod silo razmer preselili k nam, da utrdimo v bratskem zagrlju svoje narodno edinstvo pod svojo celotno neokrnjeno streho.

Agilno društvo Soča podpira svoje brezposelne ljudi gmotno in moralno, izobrazuje svoje članstvo z mnogimi znanstvenimi in poljudnimi predavanji ter pospešuje s svojimi prireditvami z vso vneto jugoslovansko zavest povsod, kjer govorimo svojo lepo materino besedo.

Ljubljanci se še živo spominjamo krasne proslave Sočine desetletnice z razvitjem umetniške zastave »Naš čolnič pogube otmimo!« in že smo pred počastitvijo njene petnajstletnice, katero proslavi skupno z mnogimi narodnimi obrambnimi društvi že to nedeljo s petjem, koncertom, deklamacijami, s plesom istrskega narodnega Kola, z narodnimi nošami itd.

Vsi Sočani, somišljeniki in prijatelji, udeležimo se te mnogo obetajoče prireditve na vrtu Narodnega doma v Ljubljani!

Znidaričeva vlomilska tolpa

Kakor je »Glas naroda« že poročal, so odkrili veliko tatvino v Slovenskih goricah.

Pri trgovcu Hermanu Jožefu v Očeslavcih je že od leta 1930 pričel vlamljati sosedov kmečki sin Znidarič Rudolf, ki si je sčasoma pridobil večje število tovarišev, ki so bili strah spodnjih Slovenskih goric. Tako so samo trgovca Hermana oškodovali za 24.740 Din, dokler mu niso v noči od 28. do 29. julija odnesli nad 175.000 dinarjev v gotovini.

Istotako so vlamljali tudi drugod; seveda v manjšem obsegu ter so do sedaj priznali 9 vlomov.

Da se je posrečilo tolpo prijeti in izslediti denar, gre zasluga mariborski policiji z nadzornikom g. Cajnkrom. Še večje priznanje zasluži vodnik ljutomerskega žandarmerijskega voda g. Bartič Nikola, ki je organiziral zasledovanje vlomilcev z vso žandarmerijo svojega voda.

Vso požrtvovalnost so pokazali tudi komandirji žandarmerijskih postaj Slatina—Radenci g. Vrtačič Ivan, Sv. Jurij ob Ščavnici g. Naglič Mihael, Sv. Trojica v Slov. gor. g. Marič ter gg. komandirjem Gor. Radgona in Sv. Križ na Murskem polju ter narednikom g. Pfeferju Jakobu, Brunerju Alojzu, Gaberju Francu in podnaredniku Šnelerju Francu kakor tudi vsem ostalim orožnikom iz ljutomerskega voda, ki so bili neprestano štiri dni noč in dan v službi, ter so končno izsledili denar.

Upamo, da bodo krivci za svojih priznanih 9 vlomov prejeli zaslužno plačilo.

Kronika nesreč

Kako resničen je narodni pregovor, ki pravi, da nesreča nikdar ne počiva, potrjuje prav kronika nezgod in nesreč, brez katerih shoraj ne mine dan. Včeraj dopoldne so z Notranjskega pripeljali v Ljubljano v splošno bolnico 38 letnega delavca Jožeta Šviglja z Rakeka, ki se je težje ponesrečil pri nakladanju tramov na rakovski kolodvoru. Spodrsnilo mu je in si je zlomil desno nogo v gležnju. — V Ljubljanično strugo je na Grudnovem nabrežju strmoglavila po naključju 10 letna Anka, hči delavca Močnika. Dobil je le nekaj lažnih poškodb po lenu. — V sredo pa so se zgodile tri težje nesreče, katere najhujša žrtev je bil 53 letni posestnik Janez Perne iz Malega Močnika pri Vel. Laščah. Z dletom je obdelaval kamen pri tem pa mu je dletu odletelo v spodnj del telesa in se smrtonosno poškodil. Ze ponoči je v bolnišnici umrl. — Na cesti med Črnučami in Trzinom je gonil gonjač večje čredo živine na Gorenjsko. Bilo je že pozno zvečer okrog 11. ko je v čredo s kolesom zavozil, ne da bi jo pravočasno mogel izza ovinka zapaziti 24 letni France Tehovnik s svojim prijateljem. Živina je zdivjala in obe podrla na tla Tehovnika je dobesedno pomandrala, tako da ima zlomljeno hrbtenico dočim je dobil njegov prijatelj le lažje poškodbe. — V Zgornji Šiški so v sredo popoldne na vrtu hiše št. 77 pri Lotičevih gasil apno. Delo je opazovalo več ljudi, med drugimi soproga Vladimirja Lotiča, lastnika hiše. Njen sinček 20 mesečni Janeček se je neudno približal jami, v katero je na spolkih tleh spodrsnil v apno. Ljudje so ga sicer takoj rešili, vendar pa je bil otrok že ves ožgan. Po dveh urah je v bolnišnici legel opeklinau.

Dnevni dogodki

× **Nacionalna ura.** Narodni guslar Peter Perunović predava, recitira in poje. Prenos iz Beograda.

× **Kontingent izvoza živine v Avstrijo.** Urad za kontrolo izvoza živine, živinskih proizvodov in predelanih mesnih izdelkov poroča, da je na osnovi sklepa strokovnega odbora z dne 30. VII. t. l. izdal dovoljenje za izvoz na avstrijsko tržišče v času od 7. avgusta do 17. avgusta 1935: Za Dunaj 2000 debelih prašičev, 404 mesnatih prašičev, 80 govedi, 13.400 kg mesa pitanih prašičev, 23.000 kg svinjine, 384 zaklanih telet 1600 kg jeter, Za Dunajsko Novo mesto 330, za Gradec pa 100 rejnih prašičev.

× **Razpisane službe banov, cestarjev.** Kr. banska uprava je razpisala v območju sreskega cestnega odbora v Laškem šest službenih mest banovinskih cestarjev na tamkajšnjih banovinskih cestah drugega reda. Prošnje vložite do 31. avgusta t. l. pri sreskem cestnem odboru, kjer dobite tudi vse podrobne informacije.

× **Brezposelni delavci, oče 7 otrok v starosti od 8 do pol leta,** ki mu je pred kratkim umrla žena, prosi dobra srca za kakršnokoli podporo. Pojasnila daje uprava »Glas naroda«.

× **Ponesrečeno letalo.** Češkoslovaško letalo, ki vozi potnike na progi Sušak, Zagreb, Bratislava, Praga, je moralo pristati blizu Klinčasela pri Zagrebu. Vozilo je šest potnikov, ki so nadaljevali vožnjo po železnici. Pokvarjeni motor bodo nadomestili z novim, katerega so že naročili iz Češkoslovaške.

× **Smola Erike Družovičeve,** Zagrebški listi poročajo o smoli operne pevke Erike Družovičeve, ki je bila angažirana v Gdansku. Ko je dopotovala tja, je zvedela, da bodo gledališče, v katerem je bila angažirana, zaprli. Za odškodnino bo dobila primerno odpravnino. Hočejo ji tudi preskrbeti angažma v nekem berlinskem gledališču. Zagreb pa zahteva, naj se vrne zopet v zagrebško gledališče. Zdaj je Erika Družovičeva na oddihu v Mariboru.

× **Nos mu je odgriznila.** Soka, žena seljaka Jovičiča iz Nandovca pri Virovitici, je v svojem silnem ljubosumju odgriznila možu Milanu nos. Preden sta legla k počitku, sta se prepirala. Kar je Soka planila na moža in mu odgriznila nos. Seljak je moral v bolnišnico.

× **Razpis glasbene nagrade.** Ustanova Elizabeth Sprague Coolidge je razpisala nagrado 1000 dolarjev za delo komorne glasbe, napisano za godalni kvartet brez klarinje. Tekmovanja se lahko udeležijo skladatelji vseh narodnosti. Rok za vlaganje del poteka 30. septembra 1936 leta. Rokopisi (partiture in posamezni glasovi) naj se pošljejo anonimno — vendar s polnim imenom in natančnim naslovom skladatelja v priloženi zapечатeni kuverti — na naslov: Library of Congress, Division of music — Elizabeth Sprague Coolidge Foundation — Washington.

V pošte pridejo samo takšna originalna dela (ne aranžmani), ki se ne niso nikdar javno izvajala. Skladatelj rokopies ostane last kongresne biblioteke. Nagrajeno delo bodo redvalni prvi na festivalu l. 1937.

× **Prireditve strelske družine v Dolenjem Logatcu.** Strelska družina v Dolenjem Logatcu priredi v nedeljo 18. avgusta nagradno streljanje na svojem strelišču v Dolenjem Logatcu. Po tekmah vrtna veselica. Pri prireditvi sodelujejo vse družine iz sreza Logatec kakor tudi druge družine iz bližnje okolice. Prijatelji viteškega športa vabljeni.

× **Zrtev Našičke.** V Beogradu so našli že mignoto truplo Ive Vlahovića, svetnika ministarstva za poljedelstvo, ki si je že pred tednom dni končal življenje v svojem stanovanju. Vlahović je bil zapleten v Našičko afero in obtožen, da je izdal službene tajnosti in dobil zato podkupnino. Pred sodniki v Osijeku je 18. julija priznal, da je dobil radio-aparat za nagrado.

× **Triletnega brata je ustrelil po nesreči 6 letni delavec** sin Radomir Gojković v Rosoju. Ko je fantek videl, da je mali bratec mrtev, je stekel k Bosni in skočil v reko. Rečil ga je iz vode neki seljak. Gojkovičeva družina tepe nesreča že nekaj let. Lani je Gojkovičev padel najmlajši otrok v ogenj in je zgorel.

Ljubliana

Dnevna pratika

Sobota, 10. avgusta. Katoličani: Lavrencij, muč. Pravoslavni: 28. julija. Prohor.

Dežurne lekarne

Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec, Cesta 29. oktobra 31.

* »Vode« ponove člani Sokola IV drevi ob 17. uri in ne v nedeljo, kakor smo včeraj poročali. Pri premijeri je imela Vombergarjeva komedija velik uspeh in se k reprizi vlnudno vabi.

* »Ljubljanski Sokol« poziva svoje članstvo, da se udeleži proslave 15 letnice Sokola na Ježici, ki bo v nedeljo 11. t. m. v Stožicah na vrtu br. Ramovša. — Za ono članstvo, ki se udeleži te proslave v kroju, je zbor ob 12.45 pri br. Sokolu I na Tabornu.

* **Koturski Savez podzveza Ljubljana obvešča** vsa koturska društva in sekcije, da se v nedeljo 11. t. m. vrše velike medklobuske dirke za A in B kategorijo kolesarskega društva »Zarja« Zg. Kašelj v proslavo 10 letnice obstoja društva. Skupno zbirališče z odhodom ob 14. uri izpred gostilne 7 (Černe) v Mostah proti D. M. v Polju. Vodstvo dirke je poverjeno teh. referentu g. Maverju, koš sodnika na startu in cilju gg. Gregore in Plankar. Naprošajo se vsi funkcionarji posameznih klubov, kakor tudi vsi

prijatelji kolesarskega sporta za čim večjo udeležbo.

* **Tujsko-prometni svet mesta Ljubljane** priredi danes v soboto dne 10. avgusta ob 20. uri promenadni koncert pred Narodnim domom na Aleksandrovi cesti. Koncert izvaja Nar. žel. glasbeno društvo »Sloga«. Sporedi bodo na razpolago za ceno Din 1.—

Celje

Obrtna razstava v Celju

Priznati moramo, da nas je Obrtna razstava v Celju, ki so jo odvažni naši obrtniki po trinajstih letih v večjem obsegu ponovili, nekoliko skrbela. Kdo bo sedaj razstavljal in kdo kupoval, smo si mislili. In še tega skoro nismo verjeli, da bi hodili ljudje na veselische posedat. Kajti denarja ni in ga ni.

Ampak dejstva govorijo drugače. Razstava je prirejena v takem obsegu in slogu, da ljudje, ki so videli take reči v Ljubljani in Mariboru, pravijo, da Celje nič ne zaostaja za ljubljanskim sejmom in mariborskim tednom. Stevilo obiskovalcev, ki stalno narašča, se že bliža lepi množici 10.000, in to nedeljo bo gotovo tudi ta številka prekoračena.

Kdo bi popisoval vse, kar je razstavilo 112 obrtnikov, industrijev in trgovcev! Treba je samo priti in pogledati, kaj si upa in kaj zmore moderen obrtnik. Čujemo, da so razstavitelji z uspehom prav zadovoljni. Kdo bi bil danes pričakoval toliko sklepov pri

kupčiji? Da ponovimo, to razstavo si je res vredno ogledati.

Za neposlovne ljudi, ali za tiste, ki si želijo po hudem dnevu lahkega razvedrila in zabave, je obilo poskrbljeno. Treba je samo iti na veselische, ki je ob godbi odprto do dveh po polnoči.

Obisk razstave se izplača tudi iz najoddaljenejših krajev Dravske banovine, ker je dovoljena polovična voznina. Posetnik si naj kupi na svoji postaji ali pri Putniku rumeno legitimacijo »K 13« za 5 dinarjev in vozni listek, ki ga pa v Celju ne sme oddati, kajti na razstavi mu potrdijo obisk in potem se z njim zastopni vrne.

Te dni pridejo na obisk obrtniki iz Ljubljane, za praznik pa baje oni iz Maribora. Sicer pa se javljajo posamezniki neprenehoma. Neverjetno je, koliko se čuje na razstavi srbohrvatskega govora in koliko se vidi Avstrijcev. Da zaključimo in ponovimo, to razstavo si je res vredno ogledati.

× **Nogometna tekma Atletik : SK Gradjanski iz Čakovca** bo v nedeljo 11. t. m. ob 17. uri pri Skalni kleti. Ta tekma bo kvalifikacijska.

× **Noč ob Jadranu** bodo improvizirali drevi na veselichnem prostoru obrtne razstave v Celju. Pričetek ob 20.

× **Dosedanji obisk razstave: 8000.** Sklenjeno je bilo precej kupčij. V splošnem so razstavljalci zadovoljni z uspehom.

× **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna pri »Križu« (mag. Gradišnik) na Kralja Petra cesti.

× **Četrta kolonija Kola jugoslov. sester** bo odšla v Bakarac v petek dne 16. t. m. ob poldnesih dopoldne. Prijave sprejema gospa Ana Zupaničeva, Gregorčičeva 3.

Kaj je novega v Mariboru

Tujsko-prometna razstava

Maribor, 9. avgusta.

Kdor si ogleduje tujskoprometno razstavo na letošnjem mariborskem tednu, spozna ob prvem pogledu, koliko ljubezni je vložene v delo za propagando naših lepih krajev, ki slove po svojih prirodnih krasotah širom sveta.

Gledalec je zelo prijetno presenečen, ko vidi na razstavi pestrost, katere, odkrito povedano, doslej na sličnih prireditvah še ni bilo v toliki meri. Se ne tako poznane točke Pohorja, Mariborski otok in pa žal še zelo malo znane Slovenske gorice so na letošnji tujskoprometni razstavi ona privlačnost, ki je razstavi pripomogla do takega uspeha. Predvsem zbujajo veliko pozornost trije veliki diagrami Maribora s Pohorjem v ozadju, Mariborskega otoka in solnčnih Slovenskih gor. Klopotec sredi z grozdom

obloženih vinogradov je živ simbol bisera naše tako lepe slovenske zemlje, Slovenskih gor. Z gotovostjo trdimo, da bi bil uspeh razstave manjši, če bi tega ne bilo. Ne smemo pa prezreti novega velikega reliefa vinorodnih Slovenskih gor, ki ga tudi živahno in upravičeno odobravajo.

Mnoge krasne slike iz življenja v solnčnih gorah tam na severu dajejo razstavi živo pestrost, zato pa je tudi tujskoprometna razstava najbolj obiskana prireditev letošnjega Mariborskega tedna. Že uvodoma smo omenili, da je bilo na delu mnogo pridnih rok in zdravega idealizma, polnega velike ljubezni do naše lepe slovenske zemlje in velike Jugoslavije. Poleg ravnatelja mariborskega »Putnika« g. Loosa ima na uspehu razstave gotovo največ zaslug neutrudljivi tujsko-prometni delavec g. Alfred Kralj.

Vinska pokušnja — bogata izkušnja

Posebna privlačnost za obiskovalce Mariborskega tedna kakor tudi za naše vinogradnike je z vsemi vinskimi dobrotami založena vinska razstava s pokušnjo, brez katere si prireditve sploh misliti ne moremo. Neutrudljivi in za Mariborski teden tako zaslužni g. Gilly ter odlični strokovnjak mariborske banovinske vinarske in sadjarske šole g. prof. Vojsk sta v dovoljni meri poskrbela, da prikazuje vinska razstava res našo

severno ozemlje glede visoko razvitega vinogradništva, saj je na razstavi nič manj kot 60 vrst najrazličnejših sortiranih vin. Prijazni gospodje in ljubke gospodične postrežejo vsakomur z božjo kapljico, ki je božja v prave pomenu besede, tako da odhajajo iz dvorane, ki je skoraj vedno polna, dobre volje še tako razvajeni vinski bratci in poznavalci dobrih vin.

sprejema vodstvo autobusnega podjetja MP, Glavni trg 26.

× **Otvoritev Hude Luknje.** Jutri bo pri Gornjem Dolu pri Mislinju tik ob banovinski cesti Velenje—Slovenjgradce slovesna otvoritev podzemne jame Huda Luknja. Po slovesnosti bo velika veselica pred jamo. Mariborčani, pohite k otvoritvi s Putnikovim autocarom, in sicer je odhod v nedeljo 11. t. m. ob 6. uri zjutraj izpred hotela »Orel«.

× **10-dinarski falsifikat** se je pojavil v neki mariborski trgovini. Policija poizveduje, kdo je spravil kovance v promet.

× **Kolo so ukradli** neznan storilec poštnemu služitelju Francu Lešniku iz veže glavne pošte. Ukradeno kolo je znamke »Styrac« in je registrirano s štev. 101.227.

Ptuj

S klobasami se je zastrepila Haas Erna, 18letna hči soboslikarja na Vičavi. Kupila je na sejmu klobaso in jo pojedla. Zvečer ji je postalo slabo in ker ji je bilo vedno slabše, so jo morali odpeljati v bolnišnico, kjer so ugotovili zastrupljenje.

Kino. Tuk. zvočni kino bo predvajal v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob pol 19. in pol 21 uri vefilmi »Poljsko kri« ter zvočni tednik. V glavnih vlogah nastopajo Oni Ondra, Svetislav Petrovič in Hans Moser.

Zivinski semenj, ki se je vršil v Ptuj 5. 6. in 7. t. m. je bilo prignane skupno 1722 kom. živine, to je največ od l. 1923, in sicer: volov 231, krav 504, bikov 49, juncev 100, telic 155, telet 20, konj 34, kobil 294, zrebci 71, 120 svinj ter 187 prascev. Prodanih je bilo pa vsega skupaj samo 324 komadov. Zaradi velike množine blaga in malo kupcev je bila cena živini zelo nizka. Pogrešali smo tuje in dalnje domače trgovce. Razen 4 konj, ki so bili prodani v Avstrijo, so vsi živino kupili le naši trgovci in kmetje. Voli so se prodajali po 2.50—3.45 Din, krave po Din 1—3, biki in junci po Din 2—3, telice po 2.50 do 3.50, teleta po 3.73—5 Din za kg žive teže, konji in kobile po 300—3000 Din za komad, zrebca pa po Din 180—250 za komad, prasci od 6—12 tednov po 40—80 Din, pršutarji po 4.50—5 Din, debele svinje po 5—5.50, plemene svinje pa po 3.75—4.50 za kg.

Poškodbam podlega. 33letna Brodnjak Marija iz Dravinskega vrha, ki jo je 4. t. m. brenil konj v trebuh, je 6. t. m. v ptujski bolnišnici podlegla poškodbam. Zapušča 5 otrok v starosti 3—8 let.

× **Avtomobilska nezgoda.** Ko je v torek zvečer vozil s tovornim avtom šofer Debeljaka Rudolfa, gostilničarja in trgovca iz Borla, mu je nekaj metrov pred Zavrčam odpovedala svetiljka. Hotel je avto hitro ustaviti, pri tem pa mu je zdrknulo vozilo v 4 m globok jarek. Sreča v nesreči je bila, da je ostal šofer nepoškodovan in tudi avto ni posebno poškodovan. Vozil je radensko kislavo. Pri padcu se je razbilo precej steklenice. Lastnik avtomobila trpi kakih 4500 Din škode.

Defraudanti . . .

Ljubljana, 9. avgusta.

Včeraj je imel pred ljubljanskimi okrožnim sodiščem besedo 35 letni privatni uradnik Peter P. iz Most.

Kakor se bodo naši meščani pač še spominjali, je bilo nekoč pozimi januarja, ko je vso Ljubljano pretresel glas o razbojniškem napadu, ki se je pripetil nekje in o nekem zvezanem človeku, ki so ga neki »razbojnik« položili vsega stepenega na železniški tir, vsega onemoglega in nezvestnega, da bi ga povozil vlak. Naključje pa je hotelo, da so zvezanega človeka videli neki sprehajalec in ga rešili iz mučnega položaja. Za zadovo se je pozanimala tedaj nekoliko bolj natanko tudi naša policija, ki je napadenega podrobno zaslišala o vsem dogodku. Policija je namreč že takoj sumila, da gre za potegavščino in je moža nekoliko priprla. In res se je izkazal sum upravičen, na dan pa so prišle še druge zanimivosti, ki nekoliko natančneje osvetljujejo vso dogodivščino in dajejo vsej aferi — značaj prave komedije. Pač je ta komedija našla včeraj na sodišču manj komičen konec.

Gre za ovadbo kemične tovarne v Mostah državnemu tožilstvu glede njenega uradnika Petra P. Ta je bil uslužben pri kemični tovarni v Ljubljani kot knjigovodja. Že leta 1933. je ravnateljstvo tovarne ugotovilo, da je obdolženec ponesrečil 2400 dinarjev tovarniškega denarja. Na obdolženčevu prošnji in na njegovo izrečno zahtevilo, da je to edini znesek, ki ga je ponesrečil, je tovarna zlasti iz ozirov do njegove rodbine obdržala še nadalje v službi. Leta 1934. pa so v tovarni znova prišli na sled, da je obdolženec utajil 10.000 dinarjev. Utajil jih je, ko je dvignil za tovarno v Prvi hrvaški štedionici v Ljubljani znesek 80.000 Din, od tega zneska plačal pri davčni upravi Ljubljana-okolica za tovarniške davke 60.000 Din, 10.000 Din je položil v blagajno, ostalih 10.000 Din pa je pridržal zase.

Na ponovne zahteve tovarne glede tega zneska obdolženec sploh ni hotel zadeve pojasniti in se je izgovarjal na vse načine in ni hotel nikakor izročiti davčne knjžice za l. 1933. Po svojem izstopu iz službe pri kemični tovarni pa obdolženec še ni miroval in je zlasti začel s pravečo akcijo z izsiljevanjem proti ravnatelju kemične tovarne Herbertu Valenčaku. Od le-tega je začel izsiljevati 10.000 dinarjev, češ da bo sicer izpovedal v carinski preiskavi pri glavni carinarnici razne neugodnosti za Valenčaka. G. Valenčak pa je njegovo izsiljevanje zavrnil, naker je obdolženec resigniral, češ, da je vseeno, četudi je zaprt. Ko se je obdolženec izsiljevanje ponesrečil, pa si je izmislil drugačen, vendar precej naiven načrt. Dne 2. januarja letos zvečer je dalje čase popaval po ljubljanskih avtomatičnih bufetih, nazadnje pa je prišel na misel, da si je zvezel — precej površno — roke in noge z neko vrvico in se takšno vlegel na železniški tir za Levstikovo ulico, kjer so ga v takem stanju našli pač tudi precej vinjenega neki pasantje. Obtoženec je fingiral nekak roparski napad in je kasneje na policiji lažno zatrjeval, da ga je napadel neki neznanec. Prav za prav pa je hotel P. tudi ta fingirani napad spraviti v zvezo z ravnateljem Valenčakom. Pod težo indiccev pa se je kasneje obdolženec vdal in priznal, da je napad le fingiral in si tudi svojo izpoved na policiji gladko izmislil.

Obtožen je bil P. tudi, da je dolžan na najemninini 2400 Din, Mariji Dobrilovič, ki ga je tožila za ta znesek in zahtevala tudi za stvarni popis obdolženčevih premičnin v smislu § 1101 o. d. z., obenem pa je bila dovoljena s sklepom sodišča tudi začasna odredba sodne hrambe teh nepremičnin, preden pa se je ta mogla izvršiti, je obdolženec odstranil svoje premičnine iz stanovanja.

Obdolženec je vse razen lažne prijave fingiranja napada zanikal, vendar pa ni mogel v svoje opravila navesti nobenih utemeljenih razlogov glede utajenih 10 tisočakov.

Zato ga je sodišče smatralo za krivega in je po obtožbi izreko krivdorek, ki je obtožencu naložil 10 mesecev strogega zapora in 600 Din denarne kazni.

Radio

Sobota, 10. avgusta.

Ljubljana: 12.00 Vožnja neznano kam, 12.45 poročila, vreme, 13.50 čas, obvestila, 13.15 vožnja neznano kam, 14.00 vreme, sporred, 18.00 Radijski orkester, 18.50 zunanje politični pregled (dr. Jug), 19.10 čas, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 Mamzelle Nitouche (radijska opereta), 22.00 čas, vreme, poročila, spored, 22.10 Koncert plesne glasbe, izvaja radijski orkester, reproducirana glasha.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

Maribor
Aleksandrova 34
Telefon 22-82
22-80
Brzjavici:
PIN LEN
Inserirajte
v dnevniku
Glas naroda
Železnina, kuhinj. novosti, ugodne cene

Polet ruskih letalcev čez severni tečaj

Vzrok vrnitve Levanjenskega je tehnične narave. — Poskus poleta čez severni tečaj do San Franciscia bodo ponovili. — Levanjenski je preizkusil samo prvo etapo. — Kako je konstruiran aparat za arktične polete. — Kakšna pot je od Moskve do San Franciscia. — Koliko hrane je vzel Levanjenski s seboj.

Iz Moskve poročajo: Vrnitev pilota Levanjenskega z njegove poti v Ameriko preko Severnega tečaja je izzvala v Sovjetski Uniji veliko nezadovoljstvo zaradi tega, ker se grandiozno podjetje ni posrečilo, kakor tudi zaradi načrta samega. Vzrok vrnitve Levanjenskega je tehnične narave — prežgodnja potrošnja olja, ki je bilo potrebno za mazanje motorja. Ta slučaj zdaj preiskujejo. V javnosti in v letalskih krogih pa vlada mišljenje, da Levanjenski ne bo opustil svojega načrta, da bo preletel Severni tečaj in da bo šel znova na pot, kakor hitro bodo odstranili vzrok, ki ga je prisilil k vrnitvi že s prve etape začrtane poti.

Smer prvega poleta Levanjenskega je vo-

Lord Linlithgow

je imenovan za vice kralja in generalnega guvernerja Indije.

dila iz Moskve nad Severni tečaj sporedno 738 meridianom in od Severnega tečaja po 122 meridianu do San Franciscia. Razdalja med moskovskim aerodromom in Severnim tečajem znaša 3789 kilometrov in od tu do San Franciscia 5816 kilometrov, skupno torej skoraj 9.600 kilometrov. Ta pot je razdeljena na devet delov. Prva etapa poti je preračunana od Moskve do mesta Onjega na obali Belega morja, to je razdalja 893 kilometrov. Letalo je v resnici letelo v tej etapi nad kontinentom, ali čim bolj se je oddaljevalo na sever, tem manj poseljena je bila pokrajina. Od reke Mologe do obale Belega morja je pokrajina močvirna, z nizkim gozdom in velikim številom jezer, od katerih jih večina ni zaznamovanih v mapi. Druga etapa od Onjega do obale Barentsovega morja na Kolskem polotoku znaša 515 km. Na tem odseku mora letalo premagati 131 km poti deloma nad Belim morjem. Tretja etapa vodi preko Barentsovega morja. Od obale do otoka Viktorija vzdolž 80 meridianu je 1289 kilometrov. Ta del morja je zaradi vpliva toplega golfovega toka brez ledu ne samo poleti, ampak tudi pozimi. Na otoku Viktorija, ki leži med Spicbergi in Zemljo Franca Jožefa, sploh ni človeških naselbin. V ta predel je bil pred poletom Levanjenskega poslan ledolomilec »Sadko«. Četrta in peta etapa, ki sta dolgi 2568 km,

vodita nad Severnim ledenim morjem. Tu bi moral Levanjenski leteti nad velikimi večletnimi ledenimi poljanami. Četrta etapa obsega predel od otoka Viktorije do Severnega tečaja in je dolga 1.092 km. Peta etapa, dolga 1476 km pa vodi od Severnega tečaja do Patrickovega otoka.

Šesta etapa vodi od Patrickovega otoka do rta Pears-Point na severni obali Kanade (769 km). Šele v sedmi etapi vodi pot spet preko naseljenih krajev. V tej etapi je predel od rta Pears-Pointa do reke Peace (1537 km) na Kanado. Na severni obali tundre so redke naselbine Eskimov. Dalje proti jugu pa je pokrajina že bolj gozdnata in prebivalstvo postopoma raste.

Osmo etapo od reke Peace do mesta Seattle meri 921 km. To je hribovita pokrajina, ko mora zrakoplov leteti preko vrhov Rocky Mountains (Skalnato pogorje). Na tem sektorju vodi po 54 vzporedniku Kanadska pacifična železnica.

Nazadnje, poslednja, deveta etapa je Seattle—San Francisco (1113 km). Ta del poti leti letalo že nad ozemljem Zedinjenih Držav. Ta del poti je tudi najprijetnejši, ker ima mnogo ameriških aerodromov itd. Levanjenski je hotel najprej preleteti samo desetino predvidene poti. Glavne težkoče so namreč predvidene na četrty in peti etapi. Da bi mogel letalec te težkoče zmagati, je moral biti aparat popolnoma brez napake. Ker pa so v tem smislu ugotovili napake, se je Levanjenski odločil za prekinitev poleta, ki bi se utegnil iz znanstvenega in praktičnega podjetja spremeniti v pustolovski, kakršne si letalci niso želeli.

Letalo, na katerem je Sigismund Levanjenski podvzel polet preko Severnega tečaja, je menoplan, ves zgrajen iz kovine. Konstruktor letala je poznani ruski inženjer A. N. Tupolev. Letalo je že 25. konstrukcija inž. Tupoleva in je bil zavoljo tega na krilih letala Levanjenskega znak »ANT-25«. Propeler letala ima tri lopate in ga žene motor 950 konjskih sil, tipa »M-34«, ki je prav tako ruske konstrukcije.

Zanimivo je, kakšno hrano je vzel Levanjenski s seboj na tridnevno pot. Vzel je s seboj nekoliko pečenih pišk, kruh, maslo, kekse in sadje. V posebnih, nalašč zato prirejenih termo-steklenicah je bil čaj s sladom iz jagod. Te termo-steklenice so

pred poletom preskusili ter dognali, da je bil še tretji dan čaj gorak. Med hrano je bilo tudi 15 tablic čokolade, prirejene na poseben način z orehi »Kolas«, ki človeku naglo obnavljajo moč. Razen tega pa je bilo tudi poskrbljeno, če bi se moralo letalo spustiti nekje v Arktidi in je vzelo letalo zato še konzerve in suhe hrane za tri mesece. To »železno rezervno« bodo zdaj vzeli za drugi polet, katerega izhodišče bo v Moskvi, ker je bilo letalo Levanjenskega prepelano iz Lenjingrada na moskovski aerodrom.

Skrivnost rumenega kovčega

Na krovu parnika »Nightless«, ki že več let prevažal med Kalkutto in San Franciscom potnike, se je te dni odigrala tragedija, ki se čuje s svojimi romantičnimi podrobnostmi, kakor filmska drama.

Med gosti prvega razreda se je nahajal Indijec, ki je le redko zapuščal svojo kabino. Kadar se je prikazal, pa je vzbujal pozornost vseh potnikov, ker je zmerom, kamor je šel, vlekel s seboj velik rumen kovčeg. Kmalu je postal ta kovčeg središče vsega zanimanja in potniki so mahoma začeli govoriti, da mora Indijec imeti v kovčegu vsakovrstne dragocenosti: diamante, smaragde in druge zlahke kamene in da samo zato vlačí kovčeg s seboj, ker se boji, da bi ga kdo okradel.

Rumeni kovčeg pa je vzbudil tudi pozornost mornarjev. Zlasti je mikalo nekega Shagdyja, da bi dognal, kaj prenaša Indijec v kovčegu in kaj se skriva za njegovo zagonetko. Z ladijskim kuharjem Cirom sta si prisegla, da bosta razrešila skrivnost kovčega in Indijca oropala dragocenosti.

Nekega jutra je indijski potnik izginil s parnikovega krova. Ni ga bilo niti v kadih niti v družabni sobi. Njegovo odsotnost je zlasti opazil neki Anglež, ki se je z Indijcem večkrat razgovarjal o filozofskih rečeh. Indijčeva kabina je bila

prazna. Ves parnik so preiskali, ne da bi se kaj našlo. Raziskovalci so se začeli spraševati, kako sled za njim. Vse se je sumnja, da je postal Indijec žrtev zločina. Raziskavanja so usmerili prav v tem smislu in prišli do pojasnitve tragičnega dogodka.

Ko sta častnika zvečer še enkrat pogledala v Indijčevu kabino, sta na svoje veliko začudenje našla na preprogi mrtvega ladijskega kuharja. Nemudoma so poklicali ladijskega zdravnika, ki je ugotovil na vratu strašno rano, ki je izvirala od ugriza. Ugriz je bil takšne vrste, da je izviralo očividno od kake živali. Preden pa

Angleška vojvodica dvojica v Bohinju

je zdravnik še nadalje raziskaval slučaj, sta naletela častnika na strahovito odkritje: V kotu kabine je ležala v klopčev zvitka kača. Šum jo je vzdramil iz miru. Kača je poskušala zapustiti svoj kot. Vsem trem možem je bilo strašno pri duši. Obstali so kakor onemeli, med tem pa je kača brez sledu izginila neznano kam. Šele po šesturnem iskanju so odkrili nevarno vretenčarico v skladišču in jo nato ujeli.

Nadaljnja preiskava je pojasnila smrt ladijskega kuharja, obenem pa tudi Indijčevu izginotje. Mornar Shagdy, ki je bil z ladijskim kuharjem Cirom prijatelj, je bil zaslišan ter priznal, da sta s Cirom omamila Indijca s kloroformom in ga ponoči vrgla čez krov v morje. Ko je štiriindvajset ur pozneje vdrl Cir v Indijčevu kabino in tam odprl namišljeni zaklad v kovčegu, je iz kovčega planila strupena kača in mu prizadejala smrtni ugriz. Strupena kača je bila takozvana Maja-kača, kakršne navadno jemljejo Indijci s seboj vselej, kadar gredo na potovanje.

Italijanska brdska artiljerija v Vzhodni Afriki

Emil Vachek:

96

Ne kliče po maščevanju...

Časlavský se je nekoliko dvignil. Ni bil razburjen, ta kretnja je imela bolj simboličen pomen. Nekaj ga je v njem izpodbadalo, da bi poskočil in rajal naokrog kakor divjak okrog ognja, ki se bo na njem pekla žrtev. Zadovoljil se je s tem, da se je nekoliko dvignil. Hotel je od veselja kričati in se je zadovoljil s tem, da je na glas zagodrnjal. Bilo mu je nenavadno prijetno, da je to tisti mladenič. Ni vedel, zakaj naj bi dajal Astenburgu prednost pred nekom drugim, toda bil je nenavadno zadovoljen, da je to ravno on. Morda je nekaj v njem zmerom budilo nevoljo, če ne sovraštvo do tega mladeniča ali do mladeničev njegove vrste: zdaj je bilo uzadovoljeno.

»Major, to sem si že davno mislil«, je rekel.

»Povedal bi vam bil to že prej, pa sem se bal, da bi mi ga zadavili«, je zamrmral Letz, ki mu je bilo kakor človeku, ki se je ravno prebujal iz delirija.

»Ali imate morda na njem kak interes?« je vprašal sumnjivo Časlavský.

Letz je spal obraz. »Velikanski. Hranil sem ga zase. Zmerom sem si mislil, da mora biti meni pridržana čast, zadaviti ga.«

»Ali je tudi vam storil kaj žalega?« je vprašal Časlavský s prebudivšo se radovednostjo.

Letz je zamahnil z roko. »Ne toliko, kakor vam. Priznavam, da imate do njega več pravice.« Zamislil se je. Zdaj je čutil precejšnjo žalost. Moral bo deliti Astenburga s tem utrinjajem. Bilo mu je, kakor da bi moral deliti ljubico z močnejšim tekmečem. »Me ne boste izločili iz tega?« je vprašal proseče.

Časlavský se je moral proti svoji volji zasmejati.

»Nasitiva se, mislim, oba dovolj«, je rekel. »S tem pa seveda ni rečeno, da ga že imate tam, kjer bi ga radi videli.« Postal je resen, zakaj s temi besedami je bil spet na tleh treznega mišljenja. Pogledal je Letza ter tehtal njegovo novo vrednoto. Zdelo se mu je, da ni velika. Bliskovito so se mu vrstile misli, kako bo tale človek vplival na poroto. Iz srca bi si želel koga drugega. Toda ni si mogel izbirati. Vbijal mu bom v glavo kakor podčastnik, je pomislil. Morda ga naučim resnosti. »Sedite, major«, se je skoraj sirovo obregnil, »kaj mi tukaj letate kakor kokoš po cesti?« Letz je poslušal kakor učenček in sedel na kraj zofe. »Smo šele na robu ceste«, je govoril dalje Časlavský. »Ne bom vam opisoval, kakšne težave naju čakajo, vzel bi vam pogum. Toda ravno od vas je odvisno skoraj vse.« Vstal je, se izprehodil, se ustavil pred Letzom ter mu ponavljal v obraz. »Da, skoraj vse. Jaz ne vem ničesar razen to, kar sem slišal od vas. Ste edina priča. Če to zataji, tudi vaše pričevanje ne bo dosti vredno. Pazite na to, kar vam zdaj povem. V pismih mojega sina se pojavljajo imena nekaterih častnikov. Povem vam jih, znam jih na pamet: Widimski, Geyer, Kneifl, Bürger, Bauer. Ste prepričani, da ti ljudje o tem nekaj vedo?«

»Seveda«, je odgovoril Letz, »vsak izmed njih to ve.«

Časlavský se je zamislil. »Morda je kateri izmed njih preživel vojno«, je rekel potem. »Toda Nemci so kakor on. Ali bi vi prevzeli nalogo, če bi bilo treba, da bi vsaj enega izmed njih pripravili do tega, da bi potrdil vaše izpovedi?«

Letz je osupnil. Tega seveda ni mogel prevzeti. Poskusil se je izviti: »Nimam pojma, kje naj bi jih iskal.«

»To vem tudi brez vase«, je posmehljivo opomnil Časlavský. »Naravno, dam vam jih poiskati, če bo mogoče. Ampak jaz vendar ne morem k njim, izdaj-

te mi enega iz svoje srede. Nasprotno pa vi lahko to izvečete iz njih.«

Letz je nekajkrat goltnil. Potem je rekel: »Poskusim.«

»Tako je prave, je dejal zadovoljno Časlavský. »Itak ostane največje delo meni. In kakšno delo bo to! O tem ne morete imeti niti pojma. Začeli bomo s tem, da vas odpeljem na državno pravdnštvo. Tam boste prisegli.«

»Da«, je rekel nejevoljno Letz. »Če mora biti...« Časlavský ga je posmehljivo pogledal. »Ne zahteval bi, ko bi mogel opraviti brez tega. Vidim, da se tega bojite?«

»Seveda, tako da bi najrajši ne šel tja«, je odgovoril Letz. »Sicer pa sem to že poskusil. Razložil sem jim v pismu. In potem še v drugem.«

»In oni?« je vprašal Časlavský brez sapa.

»Nič, kakor vidite.«

»Čudno«, je rekel Časlavský. »Ali pa morda ne. Začelo se mu je jasiti v glavi, češ, ta proces bi bil neprilichen. »No, mene se ne odkrižajo tako lahko kakor vas«, je dodal trmoglav. Potem je vzel uro, kakor da bi bilo kaj od tega odvisno, jo del spet v žep ter rekel: »Dajte se zbuditi tako, da boste mogli jutri ob pol devetih z menoj. Pripeljem se po vas.« Podajal mu je roko. Obraz mu je bil strašno blede, zadovoljen. »Lahko noč, major!«

Letz je zamrmral »lahko noč«. Zdaj se ga je polajšal strah, a bilo je prepozno. Časlavský se je nasmešnil, kakor bi čital njegove misli. »To ne bo niti tako hudo, kakor če se gre k zdravniku z bolnim zobom«, je tolažil.

Potem je dal na glavo trdi klobuk in odšel.

Ali si že naročil „Glas naroda“?